

WAARSCHUWING IN VERBAND MET EFEDRINE

In januari 2002 beslisten de Canadese gezondheidsinstanties bepaalde preparaten op basis van de vasoconstrictor efedrine voor oraal gebruik te verbieden. Het ging o.a. om de preparaten die ook coffeïne bevatten, de preparaten die per eenheid (b.v. comprimé) meer dan 8 mg efedrine bevatten, en de preparaten waarvan de aanbevolen dosis meer dan 8 mg efedrine per gift, of meer dan 32 mg efedrine per dag bedraagt [via http://www.hc-sc.gc.ca/english/protection/warnings/2003/2003_43.htm; geraadpleegd op 27 februari 2004]. Deze beslissing was gesteund op meerdere rapporten van ernstige ongewenste effecten, zoals cerebrovasculaire accidenten, aritmieën, myocardinfarct en convulsies. Daarnaast tonen de recent gepubliceerde resultaten van een gerandomiseerde placebo-gecontroleerde cross-over studie bij 15 gezonde vrijwilligers een verhoogd risico van QT-verlenging en bloeddrukstijging na inname van een eenmalige dosis van een voedingssupplement op basis van o.a. efedrine (12 mg per eenheid) en coffeïne (40 mg per eenheid) [*JAMA* **291**, 216-221 (2004)].

Efedrine is één van de alkaloiden van de plant *Ephedra*. Efedrine is als geneesmiddel voor orale toediening in België beschikbaar als volgt.

- In sommige hoestpreparaten. Het nut van efedrine daarin is twijfelachtig [in verband met geneesmiddelen bij hoest, zie Folia december 2002].
- In het als tonicum voorgestelde Alfavit[®]. Gebruik van Alfavit[®] is af te raden gezien doeltreffendheid niet is bewezen en gezien het risico van ongewenste effecten door de belangrijke hoeveelheid efedrine per comprimé (30 mg efedrinebitartraat, dus bijna 16 mg efedrine) en de in de bijsluiters aanbevolen dagdosis (tot 180 mg p.d. efedrinebitartraat, dus 95 mg efedrine p.d.).
- *Ephedra* is ook aanwezig in sommige voedingsmiddelen op basis van planten.
- Preparaten op basis van efedrine worden soms ook gebruikt ter vermagering of ter bevordering van de fysieke prestaties. Een meta-analyse van klinische studies die efedrine en preparaten op basis van de plant *Ephedra* in deze indicaties hebben onderzocht, tonen evenwel geen evidentie van doeltreffendheid [*JAMA* **289**, 1537-1545 (2003)].

De risico's bij het gebruik van bepaalde vasoconstrictoren langs orale weg (b.v. pseudo-efedrine, d.i. een stereo-isomeer van efedrine, en fenylpropanolamine) kwamen reeds aan bod in de Folia van december 1999 en april 2002. Van fenylpropanolamine is de aflevering, als magistrale bereiding en specialiteit voor humaan gebruik, in België bij ministerieel besluit verboden (M.B. van 27/06/02, Belgisch Staatsblad van 27/07/02). Zoals in het Gecommunarieerd Geneesmiddelenrepertorium (editie 2004, blz. 121) vermeld dient men, zeker bij kinderen, voorzichtig te zijn bij gebruik van een preparaat op basis van een vasoconstrictor, en zijn dergelijke preparaten af te raden bij het jonge kind.

Sommige vasoconstrictoren zijn in België ook beschikbaar voor nasaal gebruik bij neusverstopping. Ze kunnen verlichting bieden, maar te frequent en langdurig gebruik is af te raden, en men dient bedacht te zijn op systemische resorptie, zeker bij onoordeelkundig gebruik van niet-gedoseerde neussprays.